

Maria Picassó: «Els videojocs són una feina més d'artesanía que m'ajuda a descansar una mica la part creativa»

Maria Picassó Piquer és il·lustradora i caricaturista. Arquitecta de formació i dibuixant de vocació, va optar per la il·lustració a jornada completa. D'un característic estil constructivista, trobem la seva feina en videojocs, packaging, roba, llibres i cartelleria arreu del món. En la faceta de caricaturista, destil·la les faccions de cada personatge fins a obtenir-ne l'essència més geomètrica. Aquest particular estil de caricatura li ha suposat un reconeixement en l'àmbit internacional, que l'ha dut a dos congressos d'Europa i els EUA com a convidada. Col·labora periòdicament en la revista "Icon" ("El País") i al diari "El Correo". Ha treballat per al diari "Ara", "Sàpiens", "Panenka", "Washington Post" i "Los Angeles Times", entre altres publicacions.

Maria Picassó Piquer. Foto: Francesc Rubí

? Quina influència té la papereria del pare en la teva formació?

? Sempre he tingut revistes a mà quan les he volgut, cosa que em van permetre llegir molts còmics. No tenia la limitació de comprar-ne només un. Un dels objectius com a professional de la il·lustració és sortir a les revistes i als dominicals. Ho he aconseguit, arran de veure-ho tota la vida.

? Què et va aportar Blau Estudi d'Art, l'acadèmia de dibuix de la mare?

? Poder anar a dibuix des dels tres anys, es nota. Vaig aprendre totes les tècniques i saber dominar els estils i temes, fet que després em va donar moltes oportunitats. Vaig adquirir uns recursos que m'han ajudat a nivell professional, sobretot al començament. Vaig estar uns anys ensenyant nens, el que em va servir per connectar amb la seva creativitat, que m'ha inspirat a l'hora de fer feina per un públic infantil. La seva mirada és més pura i sense prejudicis.

? Als inicis, quins van ser els teus referents en el dibuix?

? Havia copiat molts Mortadelos i Astèrix, i llibres tipus *Dónde està Wally?*. També vaig començar a copiar cobertes de llibres i dels dibuixos animats que més m'agradaven. De caricaturistes, copiava el Vizcarra de l'*Avui*, ja que me'l guardaven els tiets de la mare.

? Quan i per què vas començar la teva col·laboració amb El Pou de la gallina?

? Vaig entrar-hi als setze anys, quan em va fitxar Joaquim Noguero. Un dia que es passejava per l'acadèmia va demanar qui volia col·laborar al **Pou**. Vaig començar a fer una tira còmica d'un acudit de tres vinyetes, amb un personatge que portava una cua, propi de l'època. No soc ninotaire ni dibuixant de còmics sinó il·lustradora. En aquest sentit vaig fer una butaca que acompanyava un tema que normalment no estava acabat d'escriure quan jo l'havia d'il·lustrar, de manera que era genèrica. Ara em sento més còmode tot fent la il·lustració del *Qui no coneix* del senyor Ramon. M'agrada fer caricatures, però no guions ni d'editora gràfica. També vaig col·laborar amb *El Còmic de la Premsa Comarcal*, que sortia com un encartat amb el *Pou* i hi feia un còmic. Al **Pou**, també des del 2008, participo anualment en el calendari, amb una de les il·lustracions que representen les quatre estacions de l'any, des de quan la revista va encetar la col·laboració amb Blau Estudi d'Art.

? Per què vas deixar el despatx Baraut d'arquitectura dos anys després d'entrar-hi?

? Des que vaig fer la carrera, sabia que volia dibuixar a totes hores. Al món de l'arquitectura hi ha molt de gestió. En un despatx petit, tothom ha de fer de tot. De jove, t'imagines que és bonic poder fer cases, però treballar d'arquitecte comporta molta burocràcia i poca creativitat. D'aquella etapa, quan estàvem restaurant una església, el que més m'atreia del plànol era dibuixar el retaule.

? Què et fa dedicar a les arts visuals?

? Hi ha molta gent que dibuixa de petit, però hi ha un moment que deixa de fer-ho. Em va agradar molt i no vaig parar. Ha estat un fet natural des de ben petita poder invocar una idea en un paper. La vocació ve de crear-ho de zero, tenir-ne la capacitat i adonar-te'n. Pel que fa a les arts visuals, ho he intel·lectualitzat més perquè el procés és metòdic, però al final és com si dibuixés.

Videojocs

? Com vas entrar en el món dels videojocs i què t'aporten?

? És dels llocs on hi ha més feina i de seguida en vaig tenir un volum molt gros. És on la majoria comença la seva carrera. Inicialment vaig entrar en un joc de granges, on havia de dibuixar cent vehicles i els cultius dels tomàquets en diferents estadis de creixement. En total, gairebé 400 dibuixos, que m'aportaven un sou raonable, treballant des de casa per a una empresa bagenca. Després, al 2010, vaig entrar com a autònoma en una empresa d'EUA, Disruptor Bearn, que va ser absorbida per Titting Point, on estic ara. Buscant per internet vaig trobar una borsa de treball on line, on es tractava d'enviar el currículum i fer una prova, i se'm van quedar per entrar a *Joc de trons*. En vam fer un d'específic i ara treballo per a l'empresa de videojocs Star Trek, especialitzada en jocs de sèrie. Quan surt un personatge nou o un objecte com una pistola o una samarreta m'encarrego de fer un dibuix bonic, que em suposa una entrada regular de diners. Els videojocs són una feina més d'artesanía que m'ajuda a descansar una mica de la part creativa. Aquest canvi de ritme em dona força després quan he de fer una feina més de pensar, per mantenir una mica la tècnica de realisme, dins d'un fons de perspectiva i de materials.

? Què remarcaries de les portades dels àlbums de música?

? Quan al principi em vaig dedicar al disseny gràfic ho combinava amb fer cobertes per a discos. Volia conèixer molt el projecte i agafar-ne l'essència, per plasmar-ho de la millor manera d'una forma comunicativa, per tal que hi hagués impacte. Fer una coberta es tracta d'una feina que també és comercial i que busca atreure l'ull. Aquest cridar l'atenció també es dona en les

cobertes de llibres. Les portades més significatives dels àlbums de música són unes de noruegues que vaig fer pels grups Starofash i Ihsahn, a qui ajudava també amb el disseny gràfic i de samarretes. A Catalunya, hi ha el grup Foscor, que encara funciona, per als que també he fet cobertes.

? Has fet portades d'àlbums d'artistes com Markus Reuter i Stick Men, oi?

? Sí. Reuter és un guitarrista alemany i el conjunt Stick Men, són membres dels històrics King Crimson que segueixen tocant. Al bateria i al baixista se li ha ajuntat el guitarrista Reuter per formar un altre grup, per al qual he fet algunes portades i papers de gira. En aquest cas s'ajunta la caricatura amb les portades, perquè volien sortir ells.

? I pel que fa als cartells?

? Els primers van ser per la Federació Catalana de Futbol, després algun de la Fira Mediterrània, de la Festa Major de Manresa o els premis Enderroc del 2022.

? I també cobertes de llibres, oi?

? Són els que estic fent més darrerament. Vaig començar per les cobertes d'Edicions 62, amb el llibre d'Agustí Pons, *Zuric 1917. Lenin, Joyce i Tzara*; d'Edicions L'Albí, *Feliç confinament*, de Carles Claret, dos per al Círculo de lectores, amb un estil neutre... També per l'editorial Mai Més, especialitzada en ciència ficció, per fer una antologia que comença amb *Barcelona 2059* i a partir d'aquí, conjuntament amb Raig Verd, van fer *Dune* i enguany aquesta editorial publica *Les dotze direccions del vent*, d'Ursula K. Le Guin, on l'interior també és il·lustrat amb cadascun dels dotze relats. I també remarcaria la Col·lecció Georges Simenon, amb Anagrama i Acantilado, del 2021 a l'actualitat.

? Què et consideres més, il·lustradora o caricaturista?

? Ostres! Les dues coses per igual. Depèn del dia.

Foto: Francesc Rubí

Il·lustradora de premsa

? Com valors les teves publicacions en premsa?

? M'agradaria que hi haguessin més oportunitats de treball a la premsa. Ara mateix faig una col·laboració mensual a *El País*, des del 2018, en el suplement *Icon* de moda masculina, en la columna del Jordi Costa Vila, on faig la il·lustració del personatge que tracta. I una altra a *El Correo* de Bilbao i les dues feines m'agraden bastant. En el cas basc, és una secció de política internacional, bàsicament de l'Orient Mitjà i l'Àfrica, on hi ha dos personatges que ara he tingut l'oportunitat de conèixer. Estaria bé tenir més feina d'aquest estil.

? Com van els concursos d'il·lustracions en premsa?

? Vaig ser jurat del World Press Cartoon 2019, a Portugal, al costat d'un dels caricaturistes millors del món, el brasiler Loredano, que havia dibuixat a *El País* a la secció de literatura. Són una sèrie de concursos que es fan arreu del món sobre el dibuix editorial a la premsa, com fan Manel Fontdevila o Ferreres. Érem quatre membres que avaluàvem tant la part de ninotaires com la de caricatura. Enguany vaig ser *plata* amb la caricatura al World Humour Awards, que s'organitza a la regió italiana de l'Emília-Romanya i al 2019 havia estat bronze.

? També has treballat per a *Los Angeles Times*?

? Un cop, però queda bé en el currículum. Estic dins l'àlbum d'una agència de representació als EUA que em van encarregar la il·lustració d'un conte. El diari va preguntar per mi i els va demanar per una il·lustració en concret.

? Quins són els trets més significatius dels teus dibuixos?

? Les formes, els colors contrastats i els efectes de llums i ombres, que es diuen degradats, quan un color passa a un altre dins la mateixa forma, que em permet aconseguir volum, malgrat que les formes són planes.

? Què vol dir que fas retrats constructivistes, vectorials i geomètrics?

? En el dibuix de tècnica digital hi ha dues branques: la vectorial, quan s'utilitza la geometria i els vectors o fletxes. En realitat, quan deses l'arxiu a l'ordinador, cal obeir unes instruccions. Així, una imatge *rasteritzada* té poca informació a nivell d'arxiu, només píxels de colors. L'altre sector de la creació visual de la il·lustració és en polígons i línies. Pel que fa al constructivisme, construeixo per exemple la cara, amb circumferències o semi i triangles ajuntats per obtenir el dibuix. Tinc un parell de referents, però en general aconsegueixo que sigui bastant cognoscible la feina, sobretot les caricatures, que s'identifiquen bé.

Foto: Francesc Rubí

Referències

? Que t'aporta cadascuna de les teves referències?

? Un referent clàssic és Al Hirschfeld, caricaturista jueu de Nova York del segle XX, que feia il·lustracions en línia per a diaris i pertanyia al món de la faràndula, teatre o cinema; l'israelià Hanoch Piven dibuixa caricatures amb objectes que troba a casa seva, per exemple un Boris Ieltsin fet amb talls de mortadel·la perquè fa servir materials inesperats per expressar efectes sorprenents. Joaquín Aldeguer, alacantí que treballa a l'ABC, és molt bo buscant les semblances. El nord-americà Charley Harper no és caricaturista, sinó que era il·lustrador que feia servir figures geomètriques per dibuixar animals. Scott Partridge també fa il·lustració de fauna. Robin Davey és il·lustrador que també fa ocells i treballa amb geometria; i Maite Franchi, il·lustradora que fa servir els colors per donar efectes de volum.

? Com va ser que formessis part de l'anuari d'il·lustracions de 2022 de la revista Communication Arts?

? Vaig decidir presentar-me i em van acceptar per a la il·lustració de la coberta de l'edició catalana del llibre *Dune*. La revista decideix quins 70 mereixen figurar dins de l'anuari.

? Què significa formar part de l'equip d'Star Trek?

? Com que no coneixia la sèrie, vaig haver de mirar-la. Vaig entrar-hi mitjançant l'empresa de videojocs Star Trek, que em van fer la prova d'estil. Inicialment treballaven a través de l'empresa Disruptor Bearn, però ara se l'ha menjada Tilting Point. M'encarreguen el que he de dibuixar i em diuen el pressupost que hi ha perquè fins i tot paguen les proves. Ho vaig fer i em va anar bé. Soc l'encarregada de fer les icones digitals de cada personatge, que té dos o tres cromos associats. Ara soc fan de la sèrie i a més a més faig els dibuixos.

«Treballo per a Bayer perquè és una aplicació interessant de la pròpia feina. He fet il·lustracions de medicaments que després puc veure en la meva farmaciola»

? Com són els congressos de caricaturistes del món als quals has assistit?

? He estat amb dos com a convidada a Viena, d'àmbit europeu, i als EUA a nivell mundial. És una trobada de tres o quatre dies on es fan una sèrie de conferències i de tallers i la resta d'hores, els que han pagat la inscripció, dibuixen una sèrie d'obres que es presentaran després en un concurs intern. En les conferències vaig parlar de la feina i de les interioritats del meu procés, per si altres professionals trobaven aspectes del meu estil que els poguessin aplicar en les seves caricatures. Més enllà de com dibuixes també és important com observes, aspecte que també es pot transmetre.

? Per Sant Jordi vas participar en la publicació de *Caricaturistas de profesión*, un llibre editat a Madrid. Com va anar la presentació?

? Bé. Es va fer a la Feria del Libro de Madrid. És una antologia considerada la millor dels caricaturistes de la premsa espanyola, on surto. L'editorial Nórdica ens ha fet bastants actes de promoció, amb una presentació a Barcelona. A Madrid vam fer-hi conferència i firma del llibre.

? Darrerament, també has treballat per a la marca Bayer?

? Sí, perquè trobo que és una aplicació interessant de la pròpia feina. He fet il·lustracions d'alguns dels seus medicaments com la propalgina, propalco i propalnatur. Després ho puc veure en alguna capsula d'una farmàcia, en armaris d'algunes cases o en la meua pròpia farmaciola. Va néixer arran d'un projecte puntual que va conèixer l'estudi de comunicació que treballa per Bayer, que es va assabentar de la meua feina a través d'*El País*. Els va agradar la senzillesa de les formes dels dibuixos i van voler que ho traduís en un nou personatge de cara als desitjos de la farmacèutica interessada en les formes geomètriques.

Ambaixadora

? Com vius el fet de ser ambaixadora de Manresa?

? Està molt bé i em va fer molta il·lusió que m'ho diguessin. Quan em fan entrevistes als mitjans internacionals sempre dic que vaig néixer a Manresa, tot i que ara visc a Barcelona. Penso que és una bona excusa per posar Manresa al mapa. Quan veig el nom d'alguns dels altres companys, penso què hi faig allà al mig!

? Te'n fan moltes, d'entrevistes?

? Darrerament, si. *Página dos*, de TVE, pel llibre *Caricaturistas de profesión*, de la mateixa televisió a *Primera pàgina*... A la Xarxa de televisions locals i al Canal Taronja de Manresa...

? Com valoren la campanya Manresa 2022 Transforma?

? Amb la pandèmia pel mig va perdre força. Bona part dels actes van estar bé i penso que de mica en mica va creixent el nom i la popularitat de la ciutat. És una bona fàbrica de ments creatives. Per exemple, que el director del Liceu sigui de Manresa ajuda a recordar la ciutat per alguna cosa més que un passat industrial brillant.

? Per acabar, tens algun projecte immediat?

? Està a punt de sortir *El petit Sàpiens*, que edita uns llibres sobre la biografia d'un personatge històric. M'ha tocat el de Mary Anning, una paleontòloga oblidada del segle XIX, tot i ser la precursora de la trobada, anàlisi i classificació dels fòssils. En les 48 pàgines previstes hi haurà 24 il·lustracions.

El perfil

Foto: Francesc Rubí

Maria Picassó Piquer neix a Manresa, l'1 de març de 1983. De pares manresans, el Jaume portava un quiosc de diaris i revistes al carrer Martí i Julià i l'Assumpció dirigia l'escola de dibuix Blau Estudi d'Art, fins que es va jubilar. Des de la llar d'infants fins a final de Batxillerat estudia a la Joviat, on se li desperta l'interès pel dibuix: "Els professors em deixaven que els dibuixés, perquè tenia la capacitat de treballar i estar atenta". Del 1996 al 2001 practica el còmic i la il·lustració al Blau Estudi d'Art. El 2001 comença els estudis d'Arquitectura Superior a l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona, que acaba el 2008, amb un projecte sobre la realització d'un centre cívic al barri del Raval. Començar a treballar en el despatx de l'arquitecte Baraut, a mitja jornada, durant dos anys, quan s'adona que la seva veritable vocació era la de dibuixant. Al començament, fins i tot havia fet invitacions per a casaments. Autodidacta amb el disseny gràfic, des de jove havia fet pàgines web i quan internet va començar a desenvolupar-se tenia coneixements per complementar els estudis. També feia caricatures per a particulars. Quan entra en contacte amb els videojocs s'anima i deixa el despatx d'arquitectura. Viu a Barcelona des del 2011, quan s'hi va traslladar amb el seu marit, el segovià Jaime Díaz-Otero, que és enginyer informàtic i treballa en la indústria musical.

Del 2013 al 2019 treballa per *Game of Thrones: Ascent*. A *Star Trek: Timelines*, del 2016 fins a l'actualitat, i a *The Walking Dead: March to War*, del 2017 al 2019. Treballa força temps fent caricatures i en paral·lel d'il·lustradora. Entre els seus treballs remarcuem els inicials d'animació des del 2007 amb peces animades per a la sèrie *Los Algos*; il·lustra tres capítols del *Diario del Último Hombre*, el 2011, i el guió de color dels títols de crèdit de la sèrie *Leyendas* de Netflix, del 2017. Són importants les cobertes de llibres del Círculo de Lectores i Catherine Banner (2017), *La isla de las mil historias* i *La luz de la noche*. També del 2017, *Zuric, 1917*. *Lenin, Joyce, Tzara*, de Pòrtic. *Los túneles*, de Greg Mitchell. Del 2018, *Voluntad*, de Jeroen Olyslaegers, de Seix Barral.

Del 2020, *Catalunya contra Castella*, d'Anton Sieberer, Edicions 62, i *Cuadernos. 1957-1972*, d'E. M. Cioran, de Tusquets Editores. El 2021, *Dune*, de Frank Herbert, de les editorials Mai Més i Raig Verd; la col·lecció Georges Simenon, d'Anagrama i Acantilado; *Barcelona 2059: Ciutat de posthumans*, amb diversos autors, de Mai Més; *Feliç confinament*, de Carles Claret, Edicions de L'Albí, i *Psalm per als construïts en terres salvatges*, de Mai Més. Pel que fa als llibres il·lustrats: *El Papel Amarillo*, de Charlotte Perkins Gillman, de Bestia Negra, el 2017, i *Les dotze direccions del vent* d'Ursula K. Le Guin. En llibres de text: *Tarantella*. Pearson, 2012 i *Música Primària: 1, 2, 3, 4, 5 i 6*, de McGraw-Hill, 2014. En llibres recopilatoris: *Reinas de la ilustración española del siglo XXI*, de Norma editorial, el 2019, i també *Ani Trime's Little Book of Affirmations: 52 Illustrated Practices for a Peaceful and Open Mind*. Storey Publishing LLC, 2019, i *Caricaturistas de profesión*, de Nórdica, 2022.

Pel que fa als cartells, comença el 2015 amb la Copa Catalunya de Futbol Masculí, que repeteix els anys 2016 i 2017, i també el Catalunya-Tunísia del 2016 o el Catalunya-Brasil de Futbol Sala masculí, el 2017, any en què es responsabilitza del cartell de la producció teatral *White Rabbit Red Rabbit*. Retornant al 2016, fa KBOOM Jornades de còmic i autoedició. El 2018, Gira Stick Men (amb membres de King Crimson). El 2019, Chess (Notodden Kulturskole production) i la Fira Mediterrània de Manresa. El 2020, Les Misérables (Notodden Kulturskole production), la Festa Major de Manresa i Reimagining Human Rights, Fine Acts. El 2021, We Will Rock You (Notodden Kulturskole production) i és finalista al Ted Countdown Artists for climate, i el 2022 Jesus Christ Superstar, i els premis Enderrock. Ha il·lustrat diverses revistes espanyoles com ara *Panenka*, *Tapas*, *Forbes*, *El Diario*, o *Volata*; americanes, com *Fast Company*, *Delish*, *Barron's* o *Exaggerated Features*; la mexicana *Tec Review*; o la suïssa *Zwoelf*. Ha fet una exposició individual, *21 arquitectes del segle XX*, al COAC de les comarques centrals de Catalunya i vuit de col·lectives. Entre els seus clients comercials actuals hi ha: Bayer, Orbit, Vodafone, Tram, Federació Catalana de Futbol, Grupo Prisa i Iberdrola.